

การจัดที่ดินให้ประชาชน ในประเทศไทย

การจัดที่ดินให้ประชาชนในประเทศไทย

ประเทศไทยมี

พื้นที่ 320.7 ล้านไร่

พื้นที่ป่าไม้
99.157 ล้านไร่

พื้นที่การเกษตรกรรม
130.353 ล้านไร่

พื้นที่นอกการเกษตร
91.18 ล้านไร่

การจัดที่ดินให้ประชาชนในประเทศไทย

- ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวข้องกับที่ดินหลายหน่วยงาน
- พื้นที่จำแนกตามการดูแล/รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน

การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พ.ศ. 2518 - 2566

จัดที่ดินแล้ว

36.27 ล้านไร่

2.97 ล้านราย
3.81 ล้านแปลง

แผนงานจัด

ที่ดินปี 2567

อยู่ระหว่าง
ดำเนินการ
เป้าหมาย 16,000 ราย
(0.14 ล้านไร่)

คงเหลือ

3.49 ล้านไร่

No

Nos

Cl

Ot

ที่ดินรัฐ
36.27 ล้านไร่

2.97 ล้านราย
3.81 ล้านแปลง

ที่ดินเอกชน
0.53 ล้านไร่

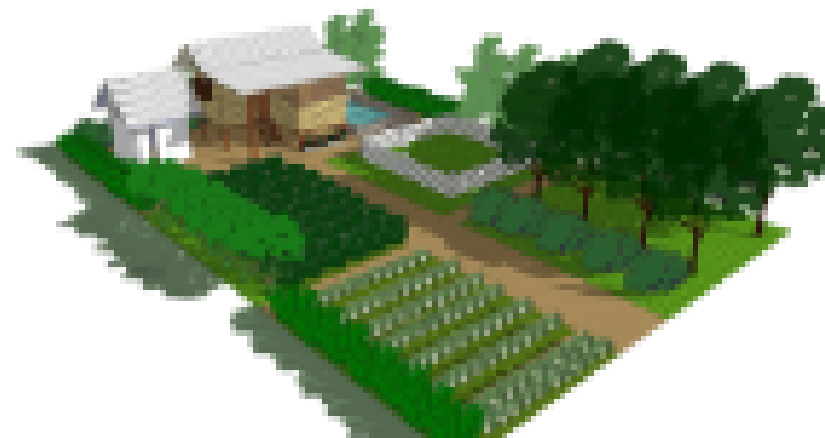
35,211 ราย
46,445 แปลง

เกษตรกรรม 35.33 ล้านไร่

2.29 ล้านราย / 3.07 ล้านแปลง

- ที่อยู่อาศัย / ชุมชน
- กิจการสาธารณูปโภค / สนับสนุนเกี่ยวเนื่อง
- ยินยอมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

4.09 แสนไร่ 6.47 แสนราย / 6.96 แสนแปลง

ประเภทที่ดินที่นำมาปฏิรูปที่ดิน

การนำที่ดินมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่ดินที่ ส.ป.ก. นำมาปฏิรูปที่ดิน 2 ประเภท : ที่ดินของรัฐ และที่ดินเอกชน

ที่ดินเอกชน

ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน น.ส. 3 ก. เป็นต้น

ที่ดินของรัฐ

บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับอนุมัติให้บุคคลเข้าอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ ตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

ที่ดินเอกชนที่นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

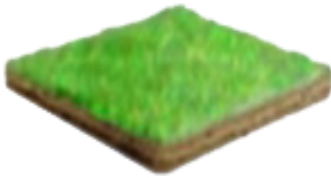
ที่ดินจัดซื้อหรือได้รับบริจาค : เช่า หรือ เช่าซื้อ เมื่อชำระค่าเช่าซื้อเสร็จสิ้น

ส.ป.ก. โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่เกษตรกร ที่ดินพระราชทาน ที่บริจาค และที่ราชพัสดุ จะให้เกษตรกรเช่าเพียงอย่างเดียว

ที่ดินของรัฐ

การนำที่ดินของรัฐมาปฎิรูปที่ดิน

มาตรา 26 พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532

1. ที่สาธารณสมบัติ
ของแผ่นดินที่ประชาชน
เล็กใช้ร่วมกัน เช่น
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
ที่สาธารณประโยชน์
เป็นต้น

2. ที่สาธารณสมบัติ
ของแผ่นดินสำหรับ
ใช้ประโยชน์ของ
แผ่นดินโดยเฉพาะ
หรือที่เรียกกันว่า
ที่หวงห้าม เช่น
ที่ราชพัสดุ เป็นต้น

3. ที่จำแนกออกจากป่า
ไม้ถาวรตามมติ ครม.
หรือที่รกร้างว่างเปล่า
ที่อยู่นอกเขตป่าไม้
ถาวรตามมติ ครม.

4. ที่ดินป่าสงวน
แห่งชาติเสื่อมโทรม

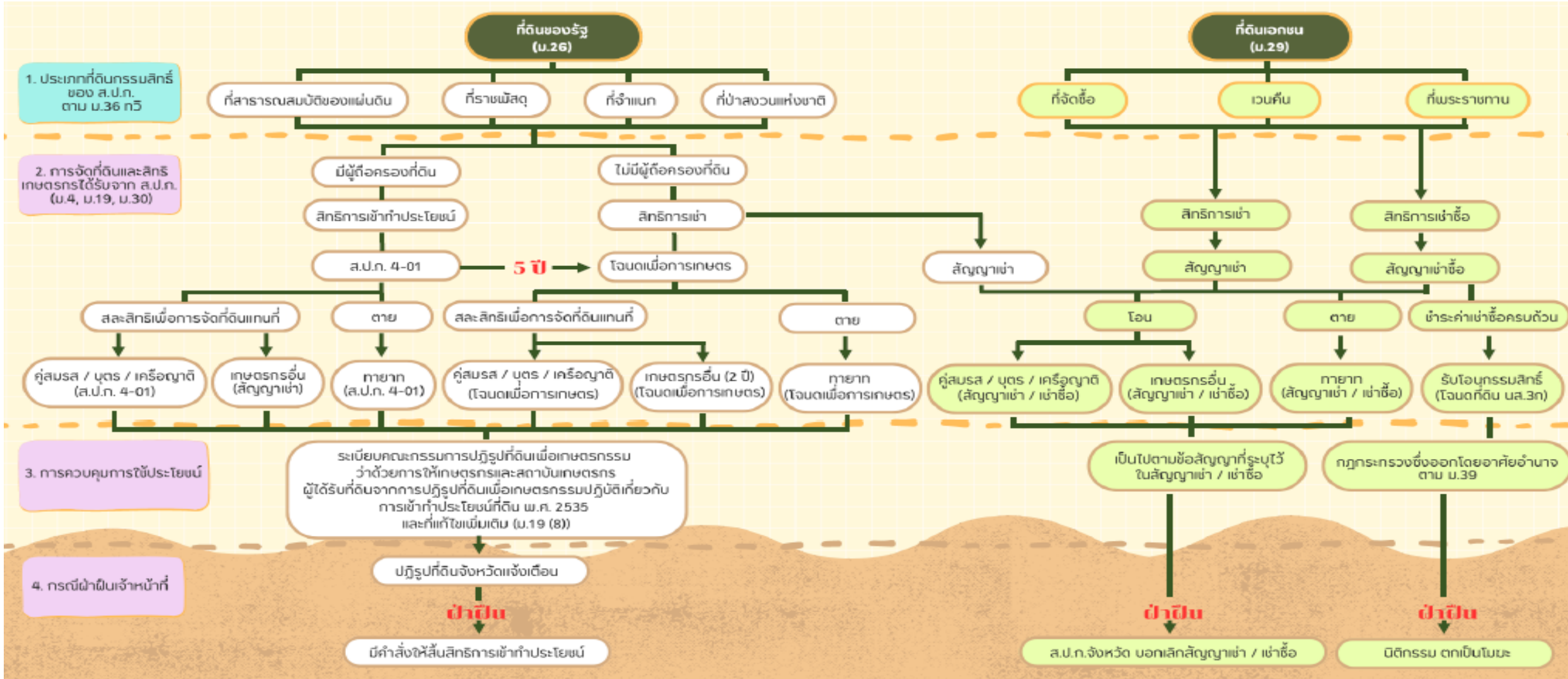
มีผู้ครอบครองที่ดิน รับรองสิทธิการถือครองให้ถูกต้องตามกฎหมาย
โดยการมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01)

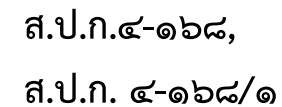
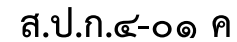
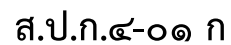
ประเภทการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

1. การจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม
2. การจัดที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและอื่นๆ
3. การจัดที่ดินเพื่อประกอบกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน
4. การยินยอมให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดิน

แผนผัง กระบวนการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรเพื่อประกอบเกษตรกรรม

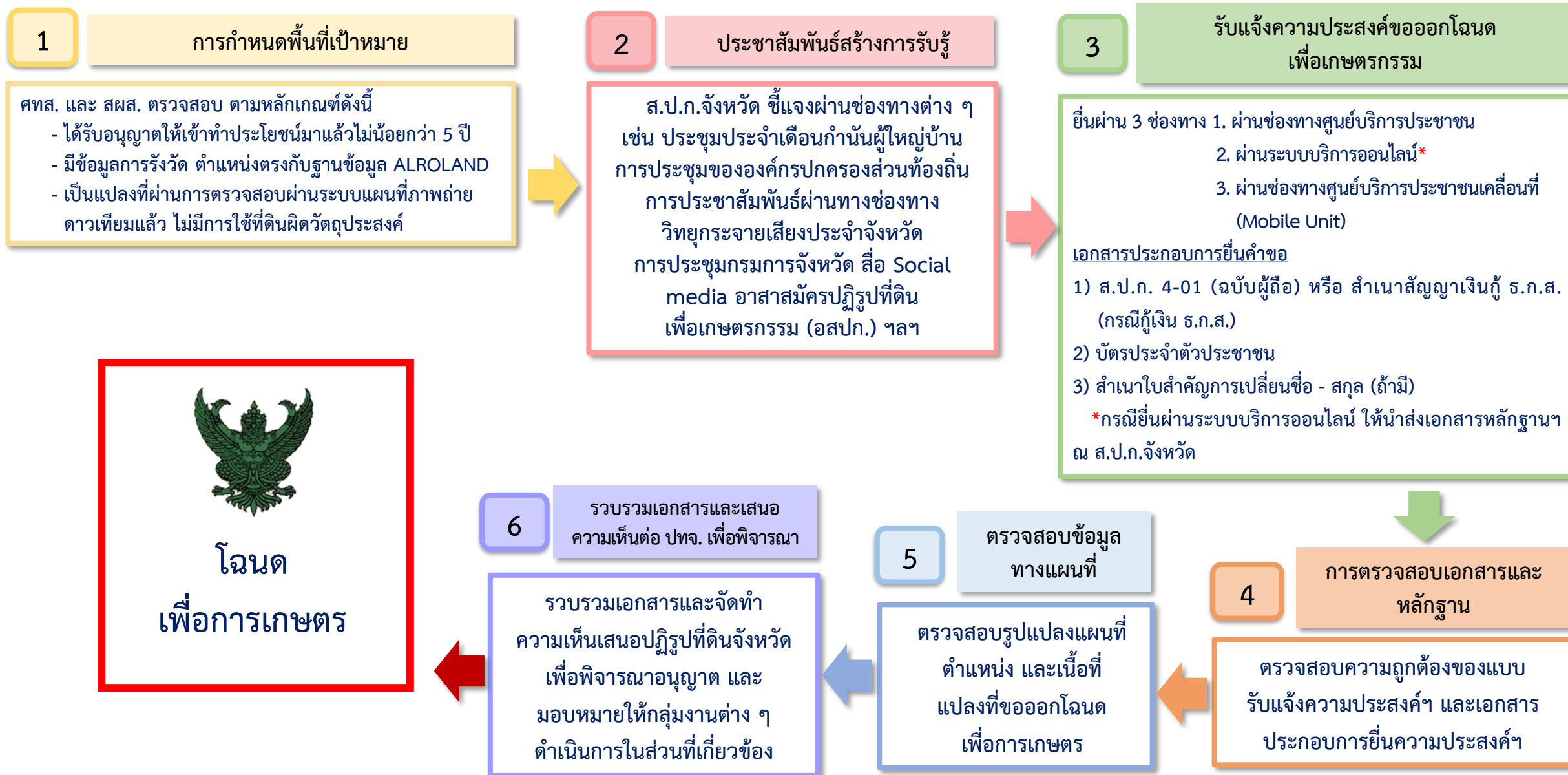

การปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน ส.ป.ก. เป็นโฉนดที่ดินเพื่อการเกษตร

กระบวนการพัฒนาและปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร

2. การจัดที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและอื่นๆ

การจัดที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภค

มาตรา ๑๙(๓)(๖) และ (๑๒) พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

- ผู้ขอใช้ที่ดินต้องเป็น **ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน** ที่ดำเนินการไม่หวังผลกำไร
- ขนาดที่ดินอนุญาต กำหนดไว้ในระเบียบ คปก. อำนาจเลขาธิการ ส.ป.ก. (มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ตามคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ ๙๗๓/๒๕๖๕) มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้พิจารณาให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภค และกิจการอื่นๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน
- เลขาธิการ ส.ป.ก. ขอสงวนอำนาจเฉพาะ (๑) ชลประทานขนาดกลางและขนาดใหญ่ (๒) กิจการนันทนาการ
- อำนาจคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) (๑) การใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่น (๒) การขอใช้ที่ดินเกินที่กำหนดไว้แต่ละประเภท
- ได้รับหนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่นๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๓๑) และบันทึกการรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขการได้รับอนุญาต (ส.ป.ก.๔-๓๐)

3. การจัดที่ดินเพื่อกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน

2.การจัดที่ดินเพื่อกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน

มาตรา 30 วรรค 5 พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

- จัดที่ดินให้แก่บุคคล/นิติบุคคล/เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร
- กิจการที่ขอรับจัดที่ดินต้องเป็นกิจการตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- การยื่นขออนุญาต ณ ส.ป.ก.จังหวัด
- เนื้อที่อนุญาตได้ไม่เกิน ๕๐ ไร่
- ได้รับสิทธิให้เข้าทำประโยชน์เป็นสัญญาเช่าทำประโยชน์ หรือ สัญญาเช่า
- กิจการที่ขอรับอนุญาต มีวัตถุประสงค์แสวงหาผลกำไรให้กำหนดระยะเวลาเช่า ๓ ปี
- กิจการที่รับอนุญาต เป็นกิจการไม่แสวงหาผลกำไรให้กำหนดระยะเวลาเช่าทำประโยชน์

ตามความเหมาะสม

บัญชีรายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน

1

กิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
(เดิม) กิจการตามประกาศ กษ. ปี 2533

(ประกาศเพิ่ม) กิจการตามประกาศ คปก. ปี 2563

เล่ม ๑๑๑ ตอนที่ ๒๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๓

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกประกาศไว้ดังนี้

๑. กิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้หมายถึงกิจการดังนี้

๑.๑ กิจการทางวิชาการเกษตร การสาธิต การทดลอง เพื่อประโยชน์ทางการเกษตร

๑.๒ กิจการที่ส่งเสริม หรือประกันราคาพืชผลการเกษตร หรือลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร

๑.๓ กิจการที่เป็นข้อตกลงร่วมกับ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในการดำเนินการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร

๑.๔ กิจการที่เป็นการพัฒนาอาชีพเกษตรกร และปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิตจำหน่ายและการตลาดให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

๒. กิจการที่เป็นการเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้หมายถึงกิจการแปรรูปผลิตผลเกษตรกรรม ซึ่งใช้ผลผลิตทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นหลัก

๓. กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับประเภทกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาวินิจฉัย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๓

ชวน หลีกภัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- 1.1
- กิจการทางวิชาการเกษตร การสาธิต/ทดลองเพื่อประโยชน์ทางเกษตร
- 1.2
- กิจการที่ส่งเสริม หรือประกันราคาพืชผลการเกษตรหรือลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร
- 1.3
- กิจการที่เป็นข้อตกลงร่วมกับ ส.ป.ก. ในการดำเนินการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร
- 1.4
- กิจการที่เป็นการพัฒนาอาชีพเกษตรกร และ ปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิต/จำหน่าย/ตลาดให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

1. สถานีทดลอง/วิจัย/พัฒนาพันธุ์พืช/สัตว์/ประมง
2. แปลงสาธิต
3. ศูนย์พัฒนาอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์/พันธุ์พืช/ศูนย์การเรียนรู้
1. สถานที่รับซื้อ/รวบรวม/จัดเก็บผลผลิตการเกษตรที่พืชและสัตว์
2. ลานตากผลผลิตทางการเกษตร
3. สถานที่ผลิต /แปรรูป/จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร
1. ที่ทำการของเอกชนต่าง ๆ ตามโครงการความร่วมมือระหว่าง ส.ป.ก. ภาคเอกชนและเกษตรกร เช่น ปลุกกาแพ พืช ผัก ไม้ผล
1. ศูนย์ผลิต/จำหน่ายเมล็ดพันธุ์พืช
2. ศูนย์พัฒนาองค์ความรู้อาชีพเกษตรกรรม
3. สถานที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์/เคมี
4. สถานที่เคลือบผิวส้ม
5. สถานที่รับมควันยางพารา
6. ที่ทำการสหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
7. ตลาดกลางจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร/แปรรูปสินค้าเกษตร
8. ร้านจำหน่ายปุ๋ย/วัสดุและอุปกรณ์การเกษตร
9. ร้านซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตร

หน้า ๖๐
เล่ม ๑๓๗ ตอนที่พิเศษ ๓๐๒ ๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

ประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ พ.ศ. ๒๕๖๓

เพื่อให้การอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีความชัดเจน เกิดผลสัมฤทธิ์ขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๓ และ (ฉบับที่ ๒) ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๙ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจึงออกประกาศรายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ตามบัญชีรายละเอียดรายการกิจการอื่น ๆ แบบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

บัญชีรายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน (ต่อ)

2 กิจการที่เป็นการเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ให้หมายถึงกิจการ **แปรรูปผลิตผลเกษตรเกษตรกรรม** ซึ่งใช้ผลผลิตทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นหลัก

(ประกาศเพิ่ม) กิจการตามประกาศ คปก. ปี 2563

1. โรงงานน้ำตาล
2. โรงงานผลไม้กระป๋อง
3. โรงงานน้ำมันพืช-ปาล์ม/ทานตะวัน
4. โรงงาน หรือสถานที่สำหรับแปรรูปไม้ ผลไม้ หรือผลิตผลทางการเกษตรอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน
5. กิจการโรงงานผลิต/กลั่น/จำหน่ายสุราพื้นบ้านชุมชน
6. โรงเลี้ยงสัตว์และโรงฆ่าสัตว์

(เดิม) กิจการตามประกาศ กษ. ปี 2543

เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๔๕ ง ราชกิจจานุเบกษา ๖ มิถุนายน ๒๕๔๓

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า
แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกประกาศไว้ ดังนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑.๕ ของข้อ ๑ ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

“ข้อ ๑.๕ กิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินซึ่งกิจการนั้นต้องอยู่ในพื้นที่ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดให้เป็นพื้นที่เพื่อการนี้โดยเฉพาะ”

ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓
 ประภัตร โพธสุธน
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.5

กิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินซึ่งกิจการนั้นต้องอยู่ในพื้นที่ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด ให้เป็นพื้นที่เพื่อการนี้โดยเฉพาะ

1. กิจการปั้มน้ำมัน ก๊าซหุงต้ม แก๊สแอลพีจี และอู่ซ่อมรถ เช่น ปั้มน้ำมัน ปั้มน้ำมันชุมชน สถานีน้ำมันประเภทปั้มหลอด ตู้น้ำมันหยอดเหรียญ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดเล็ก ระบบผลิตไบโอดีเซลปั้มน้ำมันและซ่อมจักรยานยนต์ กิจการอู่ซ่อมรถ (เจียนไซ ต้องเป็นยานพาหนะที่ใช้ในการเกษตร)
2. กิจการผลิตน้ำและน้ำแข็ง เช่น โรงงานผลิตน้ำดื่ม โรงงานผลิตน้ำดื่มระบบ R.O. โรงงานน้ำแข็ง
3. กิจการตลาดจำหน่ายสินค้า เช่น ตลาดกลางชุมชน ตลาดสด ตลาดนัด
4. กิจการจำหน่ายรถยนต์และเครื่องกลทางการเกษตร เช่น ร้านจำหน่ายเครื่องกลทางการเกษตร ร้านจำหน่ายรถแทรกเตอร์และอุปกรณ์ เครื่องใช้ที่เกี่ยวข้อง
5. กิจการร้านค้า เช่น ร้านจำหน่ายของชำ ร้านโชห่วย ร้านค้าปลีก ร้านจำหน่ายไฟฟ้าใช้ในครัวเรือน ร้านตัดผม/ทำผม ร้านตัดเย็บ/จำหน่ายเสื้อผ้า เครื่องนอน
6. กิจการจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง เช่น ร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง ร้านจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์
7. กิจการไปรษณีย์ เช่น สถานที่รับส่งวัสดุภัณฑ์ และไปรษณีย์ภัณฑ์
8. กิจการสุขภาพ เช่น คลินิก สถานพยาบาล ทันตกรรม ร้านจำหน่ายยา/เวชภัณฑ์
9. กิจการคมนาคม เช่น สถานีขนส่ง รถรับจ้าง
10. กิจการร้านอาหาร เช่น ร้านจำหน่ายข้าวแกง อาหารตามสั่ง ร้านก๋วยเตี๋ยว
11. กิจการสาธารณสุขที่เอกชนขอใช้ เช่น โรงเรียนอนุบาล สถานรับเลี้ยงเด็ก
12. กิจการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เช่น ที่อยู่อาศัย ที่พัก หอพัก

4.การยินยอมให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดิน

การจัดที่ดินเพื่อกิจการพลังงาน การแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และประโยชน์สาธารณะของประเทศ

- ตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร และประโยชน์สาธารณะของประเทศ
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขในการขอและพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ.2560
 - กิจการพลังงาน
 - กิจการเหมืองแร่
 - นโยบายรัฐบาล

ความเป็นมาของโครงการ

ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สงวนหวงห้ามของรัฐ การไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย โดยได้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557

ความเป็นมาของโครงการ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2558 อนุมัติหลักการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล **ในลักษณะแปลงรวม โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์** แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนดในรูปแบบสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม โดยการทำงานตามนโยบายดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของประเภทที่ดิน กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

ระดับนโยบาย	ระดับขับเคลื่อน			
คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ประธาน : นายกรัฐมนตรี เลขานุการ : ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ	คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน ประธาน : รมว.ทส. เลขานุการ : กรมป่าไม้	คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน ประธาน : รมว.มท. เลขานุการ : กรมที่ดิน	คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด ประธาน : รมว.กษ. เลขานุการ : กรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) ประธาน : ผู้ว่าราชการจังหวัด เลขานุการ : สำนักงานจังหวัด , ทสจ.,ที่ดินจังหวัด, สหกรณ์จังหวัด
จัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ กำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินอย่างเหมาะสม	สำรวจ ตรวจสอบ จัดทำข้อมูลที่ดิน และแผนที่ขอบเขตที่ดินที่จะจัดให้แก่ผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย พร้อมด้วยรายชื่อผู้ครอบครอง และส่งมอบให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินดำเนินการต่อไป	สำรวจ ตรวจสอบ และจัดทำข้อมูลผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย กำหนดหลักเกณฑ์การจัดที่ดินและจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย	ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ การตลาด พัฒนาระบบสาธารณูปโภค พัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ในรูปแบบอื่นที่เหมาะสม	จัดทำแผนปฏิบัติการการจัดที่ดิน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและการตลาดในระดับจังหวัดให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย โดยประสานงานกับคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง
กำหนดนโยบาย	จัดหาที่ดิน	จัดที่ดิน	พัฒนาและส่งเสริมอาชีพ	ประสานการปฏิบัติในพื้นที่

กระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (การจัดระบบการใช้ประโยชน์)

- 1) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือกลุ่มบุคคลหรือสถาบันเกษตรกรในรูปให้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ให้เป็นการมสิทธิ์เฉพาะรายตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง
- 2) การจัดทำผังแปลงที่ดินตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับสภาพการทำประโยชน์ (Zoning) และความเหมาะสมของสภาพพื้นที่
- 3) การกำหนดจัดทำสาธารณูปโภคอย่างเหมาะสมกับพื้นที่และความสะดวกในการใช้ประโยชน์และความเป็นอยู่
- 4) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดที่ดินและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (ต่อ)

5) จัดที่ดินให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่สงวน
หวงห้ามของรัฐและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการ
ที่สูญเสียที่ดินทำกิน เป็นลำดับแรก และผู้ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอ
ต่อการครองชีพ ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดิน โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน
ตำบล อำเภอ ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียง
อื่นต่อไป ทั้งนี้ กรณีที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความ
จำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย สามารถกำหนด
การคัดกรองและจัดลำดับที่เหมาะสมของชุมชนท้องถิ่นตามที่เหมาะสมได้

หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (ต่อ)

6) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาต (หน่วยงาน หรือชุมชน หรือสถาบันเกษตรกร หรืออื่นๆ ที่กฎหมายของหน่วยงานกำหนด) ให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินนำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้สมาชิกในชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับ คทช.จังหวัด หน่วยงานเจ้าของพื้นที่และองค์กรหรือคณะกรรมการ ตามที่กฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ผู้ที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนด และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

ประเภทของผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน

- 1) ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ที่สำคัญ
- 2) ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกิน
- 3) เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ขอรับการจัดที่ดินที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดิน และได้ขึ้นทะเบียนกับ ส.ป.ก. หรือหน่วยงานอื่น ๆ
- 4) กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ผ่านการฝึกอบรมจาก ส.ป.ก. โดยกำหนดที่จะจัดที่ดินให้เนื้อที่ไม่เกินร้อยละ 5 ของจำนวนแปลงที่ดินที่จะจัดสรรทั้งหมด และขนาดเนื้อที่ที่จะจัดสรรให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่แต่ละรายไม่เกินกึ่งหนึ่งของเนื้อที่จัดสรรให้แก่ราษฎรทั่วไปในพื้นที่นั้น

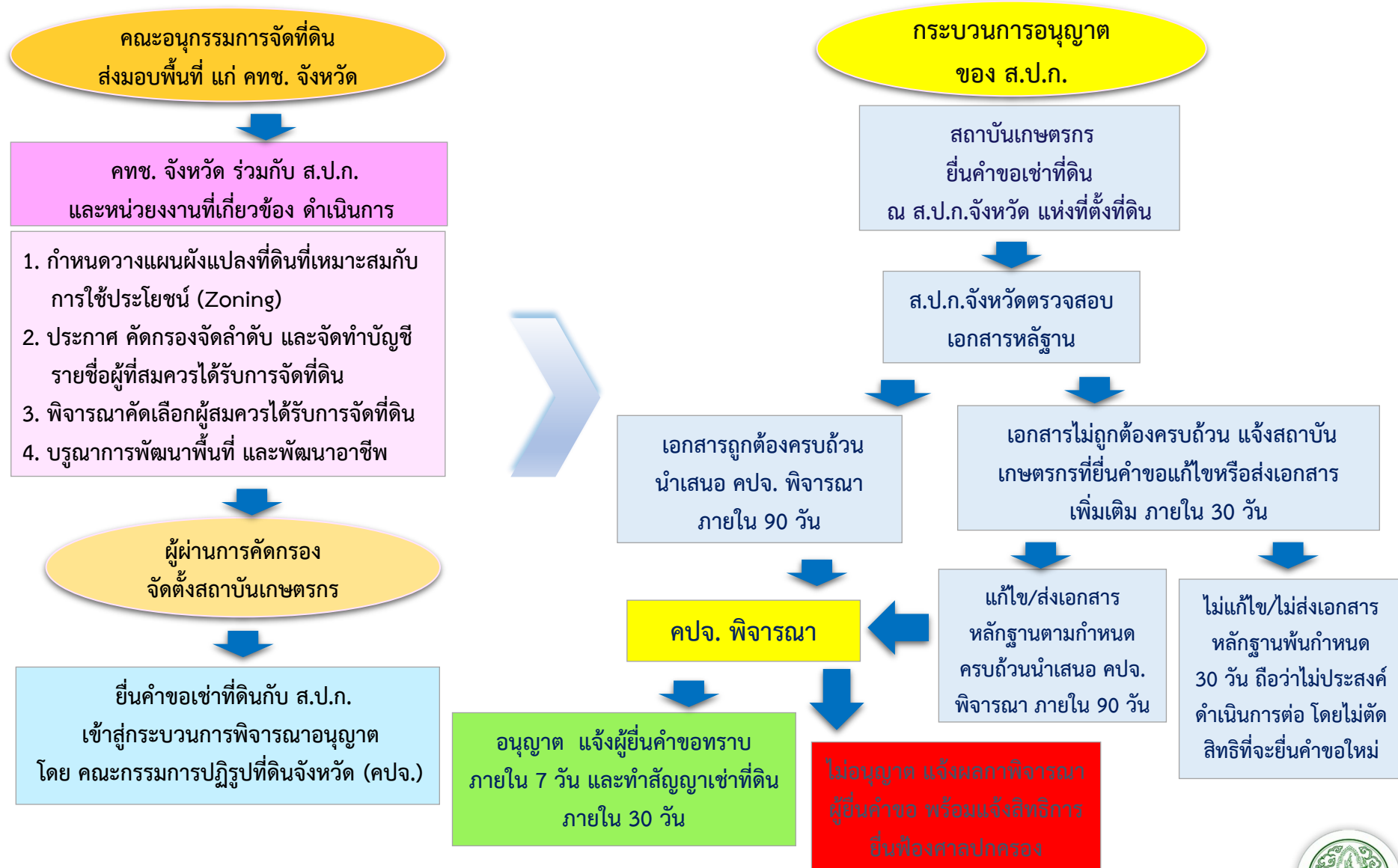

คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

- 1) บุคคลสัญชาติไทย
- 2) เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกิน และ/หรือที่อยู่อาศัย
- 3) บรรลุนิติภาวะแล้วหรือเป็นหัวหน้าครอบครัว
- 4) มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้
- 5) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ
- 6) ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งจาก คทช. และหน่วยงานเจ้าของพื้นที่
- 7) ปัจจุบันไม่ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินทำกินจากทางราชการ
- 8) กรณีที่ คทช.จังหวัด พิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นที่ สภาพการใช้ประโยชน์/ทำประโยชน์ คทช. จังหวัด จะผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะรายก็ได้
- 9) มีคุณสมบัติตามกฎหมายของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่กำหนด

ขั้นตอนการจัดที่ดินให้สถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ยึดตามกฎหมายปกติ
4 จังหวัด 4 แปลง เนื้อที่ 5,267 ไร่

คำสั่ง 36/2559 กรณีที่ 1 28 จังหวัด
445 แปลง เนื้อที่ 448,610 ไร่

คำสั่ง 36/2559 กรณีที่ 2 3 จังหวัด
3 แปลง เนื้อที่ 1,361 ไร่

คำสั่ง 36/2559 กรณีที่ 3 3 จังหวัด
3 แปลง เนื้อที่ 2,910 ไร่

พื้นที่ดำเนินการ คทช. 29 จังหวัด 455 แปลง เนื้อที่ 458,148 ไร่

พื้นที่เตรียมการ
25 จังหวัด 337 แปลง
เนื้อที่ 325,099 ไร่

พื้นที่เป้าหมาย จัดตาม 9(1)
21 จังหวัด 118 แปลง
เนื้อที่ 133,049 ไร่

พื้นที่เป้าหมาย

จัดตาม 9(2) 15 จังหวัด 137 แปลง เนื้อที่ 76,935 ไร่

คำสั่งการจัดตาม 9(2) 11 จังหวัด 127 แปลง เนื้อที่ 43,874.09 ไร่

มีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

17 จังหวัด 126 แปลง เนื้อที่ 51,171.13 ไร่

ที่สาธารณประโยชน์ อื่น ๆ เช่นภูเขา ป่า แหล่งน้ำ

13 จังหวัด 135 แปลง เนื้อที่ 9,688.75 ไร่

ขอยกเลิกพื้นที่ อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูล

หมายเหตุ หนังสือที่ กษ 1205.4/ว 717 ลว 17 มี.ค. 66 ขอให้ 25 จังหวัด แจ้งข้อมูลพื้นที่ คทช.
จังหวัดที่ยังไม่ได้แจ้งข้อมูล ได้แก่ จันทบุรี ชลบุรี นครราชสีมา

พื้นที่เป้าหมายนำเข้าอนุจัดการที่ดินฯ 21 จังหวัด
118 แปลง เนื้อที่ 133,049 ไร่

อนุจัดการที่ดินฯ เห็นชอบพื้นที่ 17 จังหวัด
80 แปลง เนื้อที่ 85,326 ไร่

อนุจัดการฯ ไม่เห็นชอบพื้นที่ 8 จังหวัด
38 แปลง เนื้อที่ 47,723 ไร่

พื้นที่จัดตั้งสหกรณ์แล้ว 10 จังหวัด
24 แปลง 15 สหกรณ์
1 กลุ่มเกษตรกร เนื้อที่ 24,409 ไร่

พื้นที่เตรียมการจัด คทช.
12 จังหวัด 56 แปลง
เนื้อที่ 60,917 ไร่

คทช.จังหวัด ขอยกเลิกพื้นที่
อยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลจาก
ส.ป.ก.จังหวัด

กลุ่มจัดการที่ดินรัฐ 19 สิงหาคม 2567

ข้อมูล ณ วันที่ 19 ส.ค. 67